

DWA ŚWIATY

Moim bliskim i przyjaciołom

**50-lecie
Uniwersytetu
Gdańskiego**

MAGDALENA NOWAK

DWA ŚWIATY

ZAGADNIENIE IDENTYFIKACJI NARODOWEJ
ANDRZEJA SZEPTYCKIEGO
W LATACH 1865–1914

WYDAWNICTWO
UNIwersytetu GDAŃSKIEGO
GDAŃSK 2018

Recenzja
dr hab. Damian Szymczak, prof. UAM

Redakcja wydawnicza
Katarzyna Ambroziak

Projekt okładki i stron tytułowych
Andrzej Taranek

Korekta tekstów ukraińskich i angielskich oraz streszczenie w języku ukraińskim
Marta Koval

Na pierwszej stronie okładki
Metropolita Andrzej Szeptycki po wstąpieniu do klasztoru bazylińskiego (ok. 1888),
BN, II 385.658, „Bogoslovîâ” [„Богословія”] 1926, t. 4, kn. 1/2
(Księga jubileuszowa poświęcona metropolicie Andrzejowi Szeptyckiemu)

Na czwartej stronie okładki
fotografia autorstwa Lucyny Lewandowskiej

Skład i łamanie
PRACOWNIA

Publikacja dofinansowana z działalności statutowej Wydziału Historycznego
Uniwersytetu Gdańskiego

© Copyright by Uniwersytet Gdański
Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego

ISBN 978-83-7865-617-3

Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego
ul. Armii Krajowej 119/121, 81-824 Sopot
tel./fax 58 523 11 37, tel. 725 991 206
e-mail: wydawnictwo@ug.edu.pl
www.wyd.ug.edu.pl

Księgarnia internetowa: www.kiw.ug.edu.pl

Spis treści

Wstęp	9
Rozdział 1. W kręgu tradycji rodzinnej	39
Szeptyccy	39
Ojciec – Jan Kanty Szeptycki.	43
Jan Kanty Szeptycki w życiu rodzinnym	59
Fredrowie	62
Matka – Zofia z Fredrów Szeptycka	71
Dom rodzinny w Przyłbicach	74
„Kolonja studencka” w Krakowie	77
Patriotyzm i religijność w domu Fredrów i Szeptyckich	80
Rozdział 2. Edukacja świecka.	85
Pierwsze lata Romana	85
Nauka w domu	88
Atmosfera rodzinna i osobowość Romana w latach gimnazjalnych	94
Przyjaciel ze szkolnej ławy – Edward Jaroszyński.	98
Prywatysta w lwowskim gimnazjum	101
W Gimnazjum św. Anny w Krakowie.	107
Roman jako uczeń	130
Studia prawnicze Romana	135
Działalność w organizacjach studenckich	145
Rozdział 3. Poszukiwanie drogi	154
Polski i ukraiński proces narodowotwórczy.	155
Ruskie/ukraińskie nurty polityczne w drugiej połowie XIX w.	159
Kościół greckokatolicki w drugiej połowie XIX w. w kontekście polityki Watykanu	164
Próby odwracania tendencji	176
Reforma dobromilska	179
Mistrz i uczeń – ks. Henryk Jackowski i Roman Szeptycki	182
Decyzja Romana Szeptyckiego	187
Ojciec, syn i jezuita – czas próby	192
Kontakty z jezuitami	196
Podróż do Rzymu (1886)	198
Podróż do Rosji (1887)	204
Drugi pobyt w Rzymie (1888)	215
Pożegnania.	218
Deklaracja ruskości (1885)	222

Rozdział 4. Edukacja i kariera zakonna	230
Bazylianie i realizacja reformy dobromilskiej	231
W Dobromilu	241
Kandydatura, nowicjat i studia zakonne Szeptyckiego	245
Pod jezuicką opieką	251
Warunki i tryb życia w dobromilskim nowicjacie	256
Studia filozoficzne i teologiczne w zakonie bazylianów	259
Krakowskie czasy	262
Choroba i rekonwalescencja w Zakopanem (1891–1892)	272
Profesja, święcenia i prymicja Szeptyckiego (1892)	285
Praca w zakonie	290
Nowe zadanie	305
Rozdział 5. Nominacje	310
Synod diecezjalny z 1891 r. jako punkt wyjścia do posługi metropolity Szeptyckiego	310
Układ sił politycznych w Galicji a zmiany w hierarchii Kościoła greckokatolickiego na przełomie XIX i XX w.	315
Nominacja Juliana Kujiłowskiego na metropolitę i Andrzeja Szeptyckiego na biskupa stanisławowskiego (1899)	322
Nastroje towarzyszące nominacjom Kujiłowskiego i Szeptyckiego (1899)	337
Konsekracja i intronizacja (1899)	342
W oczekiwaniu na nominację arcybiskupią (1900)	360
Nominacja Andrzeja Szeptyckiego na metropolitę lwowskiego (1900)	365
Reakcje na nominację arcybiskupią Szeptyckiego	377
Intencje Szeptyckiego na początku jego posługi arcybiskupiej	380
Rozdział 6. Kontakty rodzinne i prywatne metropolity	387
Charakter i zainteresowania Szeptyckiego	388
W domu rodzinnym i jego otoczeniu	394
Relacje z matką	402
Relacje z ojcem	408
Kontakty Szeptyckiego z braćmi	412
Krewni i przyjaciele	417
Między dwoma narodami i obrządkami	425
Rozdział 7. Metropolita na galicyjskiej scenie politycznej	430
Stanowisko w kwestii narodowej	431
Sytuacja polityczna w Galicji (1901–1914)	435
Pozycja Szeptyckiego w życiu politycznym Galicji	448
Sprawa uczestnictwa kapłanów w życiu politycznym	460
Wobec sprawy utworzenia ruskiego/ukraińskiego uniwersytetu	464

Szeptycki wobec wprowadzenia powszechnej ordynacji wyborczej do Rady Państwa	477
Wobec zabójstwa namiestnika Andrzeja Potockiego (1908)	491
Udział Szeptyckiego w reformie ordynacji wyborczej do Sejmu Krajowego	498
Relacje Szeptyckiego z polskim episkopatem	514
Epilog. W obliczu wojny	519
Zakończenie	529
Bibliografia	535
Spis fotografii	582
Wykaz skrótów	583
Two Worlds. The Problem of National Identification of Andrei Sheptyts'kyi, 1865–1914 (summary)	584
Дві світи. Проблема національної ідентифікації Андрія Шептицького, 1865–1914 (резюме)	588
Indeks osób	592